

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНІ ВИМІРИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ДІАЛОГ**

Колективна монографія

Запоріжжя
2020

УДК 61:378:009

Г 94

Рецензенти:

Торкут Н.М., доктор філологічних наук, професор, академік АН ВШ України, директор Навчально-наукового шекспірівського центру, Запорізький національний університет.

Лепський М.А., доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціології Запорізького національного університету

Дяченко М.Д., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри теорії та практики перекладу Класичного приватного університету

*Ухвалено до друку рішенням Вченої ради
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 2 від 28 вересня 2020 р.)*

Редакційна колегія: д. філол. н., професор **Т.В. Гребенюк**; д. філос. н., професор **В.А. Жадько**; д. філол. н., професор **О.Д. Турган**; д. філос. н., професор **І.Г. Утюж**; к. пед. н., доцент **Л.І. Васецька**; к. пед. н., доцент **К.І. Гейченко**; к. філол. н., доцент **О.В. Гордієнко**; к. пед. н., доцент **А.К. Куліченко**; к. філол. н., доцент **Л.В. Сазанович**; к. н. з держ. упр., доцент **О.В. Соловйова**.

Відповідальний редактор: к. філол. н., доцент **Д.А. Москвітін**.

Г 94 Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти : колективна монографія / відп. ред. Д.А. Москвітін. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 172 с.

ISBN 978-966-417-193-X

Колективна монографія містить наукові статті, присвячені актуальним питанням різноманітних галузей медичної гуманітаристики. Автори висвітлюють проблеми філософії, біоетики, лінгвістики, літературознавства, викладання гуманітарних дисциплін у медичних ЗВО та мовної освіти майбутніх спеціалістів у сфері охорони здоров'я. Видання розраховане на студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та всіх тих, хто цікавиться сучасною медичною гуманітаристикою.

УДК 61:378:009

**За зміст статей і правильне цитування відповідальність
несуть автори.**

© Колектив авторів, 2020

® Видавництво Запорізького державного
медичного університету, 2020

ISBN 978-966-417-193-X

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
I. ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ ТА БІОЕТИКИ.....	6
<i>Утюж Ірина Геннадіївна</i> <i>Спиця Наталя Валеріївна</i> КОНСТРУКТИВНА СТОРОНА СОЦІОГУМАНІТАРИСТИКИ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ: ПОГЛЯД ІЗ МАЙБУТНЬОГО	6
<i>Жадько Віталій Андрійович</i> ЄДНІСТЬ ЛЮДИНОЗНАВСТВА І ПРИРОДОЗНАВСТВА ЯК ВИХІДНИЙ БАЗИС ГУМАНІТАРИСТИКИ	15
<i>Селетий Дмитро Петрович</i> СУТНІСТЬ І ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ БІОЕТИКИ ЯК НОВОЇ СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОЇ ДИСЦИПЛІНИ	26
II. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	36
<i>Трегуб Світлана Євгенівна</i> ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У МЕДИЧНИХ ВИШАХ.....	36
<i>Мегрелішвілі Марія Олексіївна</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН «РЕЛІГІЄЗНАВСТВО» І «СВІТОВА ЦИВІЛІЗАЦІЯ» У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	42
<i>Жаворонкова Вікторія Василівна</i> <i>Беспала Лілія Володимирівна</i> ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	49
<i>Орел-Халік Юлія Владиславівна</i> <i>Скрипник Юлія Сергіївна</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО	56
III. СПЕЦИФІКА МОВНОЇ ОСВІТИ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ.....	65
<i>Сазанович Лариса Вікторівна</i> <i>Куліченко Алла Костянтинівна</i> LANGUAGE BARRIER AS A CHALLENGE OF INTERCULTURAL EDUCATION (MOROCCAN ENGLISH AND NIGERIAN ENGLISH as cases in point).....	65
<i>Васецька Лариса Іванівна</i> <i>Соловійова Ольга Володимирівна</i> ІННОВАЦІЇ В НАВЧАННІ МОВИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ: МЕТОДИ, ПІДХОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ.....	75
<i>Гриценко Ольга Вікторівна</i> ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ....	89
<i>Ragrina Zh.M.</i> <i>Geichenko K.I.</i> «BLENDED LEARNING ENVIRONMENT» AS AN EFFECTIVE CONDITION FOR PROFESSIONAL TRAINING AT UNIVERSITIES.....	97

2. Искусство презентации. URL: http://files.school-collection.edu.ru/dlrstore/61d0f1ca-4991-11dc-8314-800200c9a66/14_poderg.html (дата звернення: 25.10.2019).
3. Латышина, Д. И. История педагогики: учеб. пособие. М.: Гардарики, 2005. 603 с.
4. Т. Садиков. История развития интерактивных технологий. URL: [file:C:/Users/user/Downloads/istoriya-razvitiya-interaktivnyh-tehnologiy%20\(1\).pdf](file:C:/Users/user/Downloads/istoriya-razvitiya-interaktivnyh-tehnologiy%20(1).pdf) (дата звернення: 15.10.2019).
5. Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1-С2: схвалено рішенням колегії Міністерства освіти і науки України протокол від 22.05.2018 № 5/1-7.
6. Anjali G. Confluence. Teaching of ESL: A Global Perspective. Paper presented at the 3rd annual International Seminar Nagpur, Maharashtra, 2012. 17 p.
7. De Bono E. How to have creative ideas: 62 exercises to develop the mind. Vermilion: Autumn, 2007. 352 p.
8. Clarke M. A. Creativity in modern foreign languages teaching and learning. 2015. URL: <https://www.heacademy.ac.uk/resource/creativity-modern-foreign-languages-teaching-andlearning>
9. Creativity in the English language classroom / ed. by Maley A. and Peachey N. 2015. URL: http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/ec/files/F004_ELT_Creativity_FINAL_v2%20WEB.pdf
10. Livingston L. Teaching Creativity in Higher Education. *Arts Education Policy Review*, 2010. 111(2), P. 59 – 62.
11. Ostroumova O. F., Nizamieva L. R., Nazarova, G. I. The didactic aspect of foreign language creative teaching. *Journal of Language and Literature*, 2014. 5(3), P. 76-82.

УДК 811.161.2'243:004.738.5]:378.147

Гриценко Ольга Вікторівна
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мовної підготовки
Запорізький державний
медичний університет

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Анотація. Розглянуто використання ресурсів інтернету під час вивчення української мови як іноземної. Визначено поняття «інтернет-ресурс», «електронна навчальна література». Проаналізовано науково-методичні роботи з порушеної теми. Звернена увага на доречність залучення до навчального процесу електронних довідкових матеріалів: Великого електронного словника української мови, корпусів мови, онлайн-бібліотеки «Горох», перекладних словників тощо. Відзначено, що на сьогодні відсутні словники, що мали б зразки вимови слів, словосполучень. З'ясовано, що соціальні мережі можуть задовольнити потреби іноземних студентів в іншомовній комунікації, зважаючи на їхню звичність для студентів і забезпечення ними зони

комфорту. У розвідці згадані мобільні додатки, які дозволяють підтримувати зв'язок зі студентами, поширювати потрібні матеріали. Надіслані через такі додатки наочні матеріали й аудіозаписи, які зробив викладач за змістом вивченого матеріалу, дозволяють реалізувати індивідуально зорієнтоване навчання. Знайомство з навчальними матеріалами з української мови як іноземної дозволило з'ясувати, що існує велика кількість підручників та посібників зі звукозаписами, проте не було знайдено жодного, який би супроводжувався відеоматеріалами. Визначена нагальна потреба поповнення медіатеки з дисципліни та запропоновані можливі джерела: бібліотеки аудіокниг, уривки з радіо- та відеопрограм, відеоролики й т. д. Аналізуючи доцільність певних мережевих засобів, зафіксували велику кількість сайтів, програм, груп, метою яких є вивчення української мови. У цьому контексті треба наголосити на практичності та корисності інтерактивного порталу «Крок до України». Розглянуто інструменти, що допомагають пояснити, закріпити, узагальнити матеріал або перевірити рівень знань студентів. Онлайн-тестування за допомогою програм Classtime та Google.Form дозволяє оперативно здійснити як поточний, так і підсумковий контроль. Інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ Learning Apps сприяє підвищенню зацікавленості студентів. Робота над створенням мап знань дозволяє узагальнити, систематизувати та повторити матеріал. Незважаючи на недоліки, інтернет-ресурси займають дедалі міцнішу позицію у системі освіти.

Ключові слова: інтернет-ресурси, електронні навчальні матеріали, медіатека, мотивація, онлайн-тестування.

Abstract. The article deals with the use of the Internet resources when studying Ukrainian as a foreign language. The concept of the Internet resources, e-learning literature is defined. The scientific and methodological works on the topic are analyzed. Attention is drawn to the appropriateness of engaging in the educational process the electronic reference materials: the Big Electronic Dictionary of the Ukrainian Language, Language Enclosures, Online Library "Horoh", translation dictionaries, etc. It is noted that today there are no dictionaries that have patterns of pronunciation of words, phrases. It has been found that social networks can meet the needs of foreign students in foreign language communication, given the habit of students and compliance with the comfort zone. The article mentions mobile applications that allow communicating with students, distributing the necessary materials. Submitted visuals and audio records made by the teacher on the content of the studied material, allows implementing individually oriented learning. Having learned about the language materials in Ukrainian as a foreign language, we have found that there is a large number of textbooks with sound recordings, but none of them is accompanied by video material. The urgent need to replenish the library of the subject has identified possible sources: audiobook libraries, excerpts from radio and video programs, videos, etc. Having analyzed the expediency of certain network tools, we have identified a large number of websites, programs, groups designed for studying the Ukrainian language. In this context it is necessary to emphasize the practicality and usefulness of the interactive portal "Крок до України". Tools that help explain, anchor, summarize material, or test students' knowledge are reviewed. Online testing with Classtime and Google Forms allows performing both current and final controls quickly. An online multimedia didactic service Learning Apps helps to increase student interest. Working on the creation of mind maps allows generalizing, organizing and replicating material. Despite the drawbacks, online resources are becoming increasingly entrenched in the education system.

Key-words: online resources, e-learning materials, media library, motivation, online testing.

Постановка проблеми. Сучасний навчальний процес важко уявити без використання інноваційних технологій. Вивчення іноземної мови є процесом довготривалим і вимагає важкої праці від інокомуніканта. Одним із важливих завдань викладача є створення й підтримка позитивної мотивації до навчальної діяльності іноземних громадян, активізація пізнавальних інтересів. Поєднання інноваційних і традиційних технологій забезпечує умови для оволодіння навчальним елементом на відповідному рівні, гнучке управління навчальною діяльністю студентів, оперативний контроль і самоконтроль. У сучасній освіті одне з провідних місць серед інноваційних технологій посідають інтернет-ресурси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість науково-методичної літератури присвячена питанню використання інноваційних технологій на заняттях з української мови як іноземної (далі – УМІ). Питання використання інтернет-ресурсів на заняття з іноземної мови стали об'єктом досліджень Р. Бужикова [2], І. Довгого [5], О. Дущенко [6], Л. Зеленської [7], І. Зозулі [8], Ю. Косенко [9], Н. Луцан [12], Г. Темник [15, 16], А. Троян [17] та ін. Поширеність інтернет-ресурсів у навчальному процесі, а також постійне оновлення таких матеріалів зумовлюють актуальність обраної теми.

Об'єктом розвідки є інтернет-ресурси в навчальному процесі. **Предметом** дослідження є використання інтернет-ресурсів на заняттях з української мови як іноземної. **Метою** статті є огляд інтернет-ресурсів, які б могли бути використані на занятті з УМІ. Досягнення поставленої мети вимагає виконання таких **завдань**: опрацювати науково-методичну літературу щодо використання інтернет-ресурсів в освітньому процесі; проаналізувати інтернет-ресурси, які могли б супроводжувати навчальний процес з дисципліни УМІ.

У сучасній науково-методичній літературі освітніми інтернет-ресурсами прийнято вважати будь-які електронні матеріали доступні в мережі інтернет, застосування яких можливе під час навчального процесу. До них належать відеоматеріали, звукозаписи, сайти для вивчення мови, електронні варіанти підручників, програми, що дають можливість узагальнювати, систематизувати тощо.

Більшість викладачів та науковців погодиться з тим, що «у лінгводидактиці інтернет-ресурси розширили можливості створення мовного середовища, надавши необмежений доступ до джерел оригінального мовлення» [15, с. 146]. До того ж «ресурси мережі Інтернет є безцінною і неосяжною базою для створення інформаційно-предметного середовища, освіти та самоосвіти студентів, задоволення їх особистих інтересів і потреб» [17, с. 311]. Таке середовище покращує умови вивчення іноземної мови: у «навчанні чотирьох видів мовленнєвої діяльності [...] відіграє на сучасному етапі визначальну роль» [15, с. 146].

Інтернет дає можливість застосовувати нові «форми навчання (дистанційна, навчання он-лайн з елементами інтерактивності)», «види навчальної діяльності (робота з аудіо; робота з відео; створення презентацій; робота з комп'ютерними навчальними програмами; електронне спілкування)»; різні «матеріали та засоби навчання (аудіозаписи, відеофільми, мультимедійні презентації, комп'ютерні програми, електронні

книги, підручники, довідники, енциклопедії, словники, ресурси мережі Інтернет, електронна пошта, скайп-зв'язок, віртуальне навчальне середовище)» [16, с. 276]. Крім перерахованого, інтернет-ресурси характеризуються мобільністю, варіативністю, змістовністю, можливістю економії часу, забезпеченням більш об'єктивного уявлення про дисципліну. Незважаючи на зазначені переваги, інтернет-ресурси все ж мають і недоліки. Наприклад: наявність реклами, спаму, комп'ютерних вірусів; збір особистих даних під час реєстрації; порушення авторського права; поява в користувачів інтернет-залежності; повільна робота деяких сервісів через перезавантаженість; невміння студентів.

Інтернет-ресурси прийнято розглядати як засіб отримання інформації; як засіб навчання; як засіб комунікації; як засіб розваг. [5, с. 269 – 270].

Як засіб інформації, ресурси інтернету дозволяють отримувати студентам будь-які необхідні матеріали. У цьому контексті доречно згадати про електронні довідкові матеріали, зокрема словники та енциклопедії. Готуючи досвідченого спеціаліста, викладачі повинні не лише давати потрібну інформацію з дисципліни, а й навчити студентів знаходити відповіді на свої запитання. Уміння працювати з електронною довідковою літературою дозволить студентам самостійно вирішувати мовні труднощі.

Перш за все, доречним для чужомовців буде великий електронний словник української мови [3]. Використання цього ресурсу дозволяє знайти будь-яку словоформу і граматичний опис до неї. Сайт надає можливість пошуку не лише за початковою формою, а й за словоформою. Крім зазначеного, сайт дозволяє перекласти виділену лексему, розтлумачити її.

Більше можливостей має сайт «Горох» [4]. Це онлайн-бібліотека, в якій зібрані корисні словники української мови. Звернення до цього сайту дозволить студентові отримати широку інформацію про певну лексему: пояснення, словозміну, вимову, синоніми, переклад, частоту вживання, етимологію, спільнокореневі слова, уживання у фразеологічних словосполученнях, можливі варіанти римування. Усе зазначене викладач може використовувати під час підготовки до уроку безпосередньо як навчальний матеріал, зокрема з метою семантизації слова (тлумачення, наведення спільнокореневих слів, добір синонімічних та антонімічних одиниць, уведення в контекст тощо). Це також може бути варіантом пошукової роботи для студентів. Студенти, навчені працювати з такими джерелами, можуть самостійно знаходити потрібну інформацію, вдосконалюючи при цьому навички читання та розширюючи словниковий запас.

Онлайновий 11- та 20-томний словник української мови [14] дозволять швидко зорієнтуватися інокомунікантам у значенні слова, отримати певну граматичну інформацію, знайти синонімічні та антонімічні лексеми, познайомитися з можливими прикладами вживання тієї чи іншої мовної одиниці в автентичних текстах. Зауважимо, що робота з цим ресурсом вимагає більшої обізнаності студентів.

Інтернет-словники синонімів та антонімів дають можливість за потреби швидко дібрати близьку або протилежну за значенням лексему. Такі словники можуть бути корисними для розуміння багатогранності лексичної одиниці, виконання практичних завдань.

Часто у студентів виникає проблема з перекладом тієї чи іншої лексеми. Найчастіше іноземці звертаються до системи Google Translate. На жаль, цей сервіс не завжди подає доречний переклад; крім того, не всі вміють правильно прочитати отриману інформацію. Тож, на нашу думку, знахідкою для студентів і викладачів може бути Англійсько-український словник e2u [1], де є не лише переклад, а й можливі уточнення щодо вживання слова, хоча розуміння цієї інформації теж вимагає від студентів певних знань.

Додамо, що незважаючи на таку велику кількість інтернет-словників з української мови, жоден з них не містить зразків вимови слів, які є важливими під час формування вторинної мовної особистості.

На окрему увагу заслуговує корпус української мови [10]. Завдяки наполегливій праці науковців, на сьогодні корпусів існує декілька. Матеріали корпусу стануть у нагоді викладачеві на різних етапах, а вміння працювати з цим ресурсом дозволить студентам ширше знайомитися з лексикою і специфікою мови, вдосконалювати вміння та навички читання.

Засобом вдосконалення мовних навичок і вмінь можуть бути соціальні мережі Facebook та Instagram. Створення групи й участь в інших допоможе інокомунікантам опинитися у віртуальному мовному українському середовищі. Тут студенти одночасно розважаються й навчаються: пропозиція викласти та прокоментувати фото, наприклад, з останньої подорожі, дозволить студентові спробувати свої знання на практиці, а оцінки та коментарі однокласників до знімка мотивуватимуть роботу взагалі. У такий спосіб викладач наближає роботу з мовним матеріалом до реальних умов практичного вживання. Працюючи зі студентством у соціальних мережах, важливо встановити правила й враховувати зацікавлення учасників, а також утримати контроль.

Не можна принагідно не згадати про такі обов'язкові для сучасного життя студента додатки, як Telegram, Viber та WhatsApp. Створення груп у цих месенджерах набуває все більшої популярності серед студентів і викладачів. Причини є очевидними: постійний зв'язок з учасниками груп, можливість отримувати й надсилати будь-яку необхідну інформацію, миттєве вирішення проблем щодо нестачі роздаткового або іншого матеріалу тощо. На власному досвіді впевнилися, що ці ресурси є дієвими навіть на початкових етапах: якщо іноземець не розуміє написане запитання викладача чи іншого студента, він швидко перекладає, загалом розуміє, що від нього вимагається, і намагається відреагувати, а отже, він сприймає та продукує мовлення. Крім того, для початківців справжнім випробуванням є опанування правильної вимови звуків, слів, правильного інтонування речень чи запитань. Тож надиктовані викладачем і опубліковані в цих додатках мовні матеріали доступні студентові в будь-який момент, а їх систематичне прослуховування й повторення дає позитивні результати. Можливість пропонувати потрібний проблемний матеріал, корегувати матеріал підручників відповідно до здібностей та рівня групи дозволяє реалізувати індивідуально-зорієнтоване навчання. Зауважимо лише, що обов'язковою умовою для таких груп має бути спілкування виключно українською.

Корисними для іноземців можуть стати різні сайти та групи вивчення української мови: Ukrainian Lessons Podcast Community, Українська мова для іноземців тощо. Розробники зазначених груп створюють цікаві матеріали, які спрощують роботу викладача у підготовці матеріалів до заняття.

Прослуховування звукозаписів та перегляд відеоматеріалів дають можливість удосконалювати вміння слухати та застосувати мовні знання.

На сьогодні існує певна кількість якісних, вартих уваги навчальних матеріалів з УМІ. Більшість із них супроводжується аудіоматеріалами. Варто пригадати «Beginner's Ukrainian» Юрія Шевчука (звукозаписи є у вільному доступі [18]), «Яблуко» Мар'яни Бурак, «Українська мова для іноземців» Олесі Антонів, «Крок – 1» Олесі Палінської. Наявність таких комплексів є вимогою щодо забезпечення будь-якого курсу вивчення іноземної мови й сприймається іноземцями як необхідний елемент навчання.

Звукозаписи з курсу можна урізноманітнити вирізками з радіопрограм, оголошень. Усі радіостанції мають архів своїх програм, до яких кожен користувач інтернету має доступ. Скарбом для вибору аудіоматеріалів є сайт «Слухай» – бібліотека аудіокнижок українською мовою, озвучених видатними українськими діячами [13]. Звісно, пошукова робота забере у викладача дуже багато часу, проте дозволить зробити заняття незвичайним. Цікавою нам видається й робота з сучасними та народними піснями, оскільки спів допомагає поставити правильну вимову.

На жаль, сьогодні немає навчальної літератури, яка супроводжувалася б відеоматеріалами, які є більш популярними серед студентів, бо дають можливість отримувати інформацію через слуховий і зоровий канали сприйняття. На нашу думку, наявність медіатеки до певного курсу є вимогою часу.

Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» розробив вартий уваги ресурс для вивчення української мови. На інтерактивному порталі «Крок до України» [11] містяться корисні матеріали для викладачів і для студентів. Студентам запропоновані матеріали для читання, слухання, засвоєння граматики, перевірки та контролю своїх знань. Працюючи з такими матеріалами в аудиторії або самостійно, іноземці отримують цілісну картину про країну, мову якої вони вивчають.

До медіатеки варто залучати й відеоматеріали, які також можна знайти в інтернеті у вільному доступі. Доречними під час вивчення УМІ будуть новини, мультфільми, фільми, у тому числі розроблені профільними кафедрами університету. Найпопулярнішим відеохостингом є YouTube. Він дозволяє переглядати різні за жанром, тематикою, призначенням, тривалістю відео. Під час відбору того чи іншого відеоматеріалу викладачеві доводиться багато часу витратити на те, щоб переглянути відео, проаналізувати його на предмет «мовної корисності», створити комплекс вправ до нього. Нам видаються цікавими канали «Цікава наука», «Книга-мандрівка». «Україна», «Електронні книги Ранок», «EdEra» та ін.

Окрім інформаційних та навчальних ресурсів, інтернет пропонує інструменти, що забезпечують практичний блок: допомагають закріпити

отримані знання та здійснити контроль. На сучасному занятті викладач використовує хмарні технології, онлайн-тестування, ігри.

Онлайн-тестування за допомогою Classtime є досить зручним. Цей сервіс дозволяє швидко підготувати тест, провести у зручний час, миттєво перевірити та проаналізувати, оцінити його. Google. Форми також можуть бути використані як засоби онлайн-тестування на заняттях з УМІ. Крім того, за допомогою цього інструмента можна швидко зібрати необхідну інформацію й отримати її у систематизованому вигляді. Перевагами використання цього інструмента для проведення онлайн-опитування є можливість давати відповіді на відкриті запитання, наявність автоматичного й покрокового оцінювання, можливість коментування або уточнення відповіді студента. Результати тестування у Google Формах студенти отримують на свою електронну адресу з коментарями викладача.

Цікавим є інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps. Він пропонує варіанти вправ, серед яких особливо цікавими для УМІ є класифікація, знайти пару, числова пряма, знайти слово, вікторина тощо. Такі вправи і навчають, і розважають одночасно.

Створення мап знань дозволяє узагальнити та систематизувати матеріал. Роботу з мапами знань можна організувати в аудиторії (індивідуально чи колективно) або запропонувати як вид самостійної роботи; провести як короткотривалий або довготривалий проект тощо. На нашу думку, під час такої роботи доцільно звертатися до сервісу Coogle.

Домашнє завдання у вигляді онлайн-документів також має свої переваги: незалежність від місця й часу, адаптація до набору українського тексту, можливість пояснення помилок, колективний доступ.

Отже, інтернет-ресурси посідають важливе місце в сучасній освіті. Незважаючи на недоліки, вони закріплюють свої позиції. Інтернет-ресурси на заняттях з УМІ дозволяють створити реальне мовне середовище й, відповідно, пришвидшити процес адаптації, покращити засвоєння мовного матеріалу, підвищити мотивацію, усунути можливі бар'єри до комунікації.

Список використаної літератури

1. Англійсько-українські словники. URL: <https://e2u.org.ua/>
2. Бужиков Р. П. Дидактичний потенціал Інтернет-технологій в сучасній системі освіти. *Проблеми освіти* : наук. збірник Ін-ту інновац. технологій і змісту освіти МОНМС України. Київ, 2011. Вип. 66. Ч. II. С. 41 – 42.
3. Великий електронний словник української мови. URL: <https://r2u.org.ua/vesum/>
4. Горох – українські словники. URL: <https://goroh.pp.ua/>
5. Довгий І. Освітні можливості інтернет-технологій у вивченні мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2011. Вип. 6. С. 268–271.
6. Дущенко О. Оновлення вищої освіти на ґрунті застосування сучасних інтернет-технологій. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2015. Вип. 45. С. 136 – 140.

7. Зеленська Л., Тарапат О. Особливості використання засобів мультимедіа на заняттях з української мови як іноземної. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2019. № 3. С. 122 – 130.

8. Зозуля І. Є., Стадній А. С. Використання онлайн-ресурсів та мобільних додатків у вивченні української мови як іноземної. *Міжнаціональна комунікація – полілог культур (актуальні питання навчання іноземців)* : зб. наук. праць / за заг. ред. проф. Л. В. Рєви-Лєвшакової. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. С. 110 – 113.

9. Косенко Ю. Г. Можливості використання ІКТ та мережі інтернет під час самостійного вивчення іноземцями української мови. *Мова, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі* : зб. наук. праць. Вип. 3. Суми : Сумський державний університет, 2016. С. 229 – 234.

10. Корпус української мови. URL: <http://corpus.org.ua/>

11. Крок до України: Інтерактивний портал. URL: <http://krok.mio.k.lviv.ua/uk/>

12. Луцан Н. І., Федорова О. А. Інтернет-ресурси як засіб формування аудитивних умінь української мови у іноземних слухачів підготовчого відділення. *Scientific Journal «ScienceRise». Педагогічні науки*. № 6/1(11). 2015. С. 64 – 67.

13. Слухай. Бібліотека аудіокниг українською мовою. URL: <https://sluhay.com.ua/>

14. Словник української мови в 11 томах. URL: <http://sum.in.ua/>

15. Темник Г. Інтернет-ресурси з української мови у системі навчально-методичного забезпечення українських освітніх закладів діаспори. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки»*. 2015. Вип. 23. С. 146 – 151.

16. Темник Г. Д. Світова та українська лінгводидактика: досвід онлайн-навчання. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 39. С. 276 – 279.

17. Троян А. О., Урідія С. М. Використання інтернету при вивченні української мови як іноземної. URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/6547/>

18. Interactive Online Workbook for **Beginner's Ukrainian** by Yuri Shevchuk. URL: <http://s592234689.onlinehome.us/beginnersukrainian/index.html>

19. Темник Г. Інтернет-ресурси з української мови у системі навчально-методичного забезпечення українських освітніх закладів діаспори. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки»*. 2015. Вип. 23. С. 146 – 151.

20. Темник Г. Д. Світова та українська лінгводидактика: досвід онлайн-навчання. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2013. Вип. 39. С. 276 – 279.

21. Троян А. О., Урідія С. М. Використання інтернету при вивченні української мови як іноземної. URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/6547/>

22. Interactive Online Workbook for **Beginner's Ukrainian** by Yuri Shevchuk. URL: <http://s592234689.onlinehome.us/beginnersukrainian/index.html>